

Jutarnji list, 12. veljače 2013.

Odlazak Velikog Pape

Mons. Georg Ratzinger, brat pape Benedikta XVI., je svojevremeno bio izjavio: "Kad sam nakon *Habemus Papam* čuo riječ *Ratzinger*, okamenio sam se. Bio sam zabrinut. Mislio sam da se za mog brata radi o velikom izazovu. U tom trenutku nisam vidio ni časti ni pozitivne aspekte, već jedino čitav teret koji bi ta dužnost donijela Josephu." Uostalom, i sam Papa je svoj izbor bio nazvao "munjom u vedrom nebu".

I jutros, opet grom iz vedra neba!

Onog glasovitog Velikog petka 2005., razmatranja Križnog puta u Koloseju, koja su bila povjerena teološkoj i duhovnoj spremi kardinala Josepha Ratzingera, učinila su da poskoče toliki ljudi Crkve, biskupi i svećenici. Ponajviše je prouzročio iznenađenje i poviku tekst Devete postaje, u kojem je Ratzinger, bez okolišanja i bez ikakve zabrinutosti da bi sačuvao svoj hipotetski uspon na papinski tron, optužio ljude Crkve za određeni manjak moralnih vrednota u njihovim redovima. "Koliko je malo vjere u tolikim teorijama, koliko ispraznih riječi! Koliko je nečistoće u Crkvi, i upravo i među onima koji bi u svećeništvu trebali u cijelosti pripadati Njemu! Kolika oholost, kolika samodostatnost!" Zabrinutost koja se pokazala potpuno utemeljenom, ali nadasve providnosnom za Crkvu.

Cijena koju je trebalo platiti bila je visoka. U gotovo osam godina pontifikata, Benediktu XVI. je bilo suđeno da se suoči s nizom prepreka koje su se ispriječile na pastirskom putu njegove petrovske službe. Petrova lađa, ipak, neće potonuti, i uzalud joj neki otkrivaju bok za instrumentaliziranu destabilizaciju cijele Crkve. Kao da još čujemo Gospodina: "Ti si Petar - Stijena, i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju, i Vrata paklena neće je nadvladati".

Samo dva dana prije ulaska u konklave, odnosno, samo tri dana prije izbora za papu, dekan Kardinalskog zbora Joseph Ratzinger je uputio pismo potpisniku ovih redaka, tada hrvatskom veleposlaniku pri Svetoj Stolici, 16. travnja 2005., na svoj rođendan, u kojem između ostalog piše: „Nadam se da će sjećanje na dičnog papu Ivana Pavla II., vjernog slugu Krista, kao i Crkve i čovječanstva, biti nadahnućem svima onima kojima je na srcu društvena i vjerska obnova Hrvatske; naime svima je bila poznata Njegova privrženost stanovnicima te zemlje.“. To sam autografsko pismo bio primio na sam dan autorova izbora za Papu!

Papa Benedikt XVI. se, prvi put svečano, tradicionalno na francuskom jeziku, obratio Diplomatskom zboru, 12. svibnja 2005. Srž je nastavak velike mirotvorne i humanističke linije Prethodnika, osjetljivost na svako kršenje ljudskih i nacionalnih prava - u čemu potcrtava svoju domovinsku osjetljivost kao pripadnik generacije koja je doživjela i rat i poraće, kada su ideologije donijele propast, poziv onim zemljama koje još nemaju svog člana u Diplomatskom zboru pri Svetoj Stolici da to ostvare, te zahvalnost za sve ono što je Svijet iskazao u prigodi smrti njega Prethodnika kao i Benediktova izbora.

Mnogi su novinari, komentatori i analitičari napisali više ili manje opširne članke u svezi posljednjeg konzistorija Benedikta XVI. Zajedničko je mjesto potcrtavanje očite razlike između prethodnog i tog najnovijeg konzistorija, kako u broju kardinala koji su kreirani tako i u njihovu profilu i podrijetlu. I sam Papa se našao ponukanim sada precizirati da je ovim, malim, drugim konzistorijem u istoj 2012. godini, nadopunio onaj prvi. Naime, kako je kazao, Crkva je univerzalna, i ako je prvi konzistorij potcrtao one visoke dužnosti koje se u okviru Crkve obnašaju u Vatikanu, ovaj drugi je potcrtao pastoralni karakter, na raznim i vrlo udaljenim točkama zemaljske kugle. Ako je prvi izbacio u prvi plan Talijane, ta u njihovu je središtu i središte Katoličke crkve, drugi ih je mimoišao, ubirući nove grimiznike u raznim narodima i kontinentima. Ako se nekome učinilo da je balans nakon onog prvog konzistorija bio poremećen, više nego običnim odnosom u korist broja talijanskih kardinala, ovim drugim je uobičajeni balans koji je uspostavljen, više-manje, od vremena Pavla VI., ponovno vraćen.

Ponetko se sjetio i, također, malog konzistorija Pavla VI. od 27. lipnja 1977., kada je kardinalom bio kreiran Joseph Ratzinger. Voljeli bismo bili da se s tim završila i sva paralelnost događanja, te da se nije ponovilo da mali konzistorij bude posljednja Papina kardinalska kreacija, kao što je to bilo za Pavla VI.

Ipak, upravo se tako dogodilo! Danas, na dan Gospe Lurdske, Papa, vrhunski racionalno, određuje da će odstupiti. Odluka s okolnostima i posljedicama neviđena! Gest velike hrabrosti i intelektualne savršenosti! Herojski gest koji otvara nove i neslućene stranice za povijest Rimokatoličke crkve! I jedan efemerni osobni detalj, sjećanje koje mi se nametnulo: datum koji je Benedikt XVI. odredio za svoje povlačenje, 28. veljače, bio je i datum na koji mi je priopćeno da sam s tim danom, 28. veljače 2011., opozvan sa službe hrvatskog veleposlanika pri Svetoj Stolici.

Benedikt XVI. je zapravo sve bio precizno najavio, pročitajmo što je odgovorio na pitanje novinara Petera Seewalda "jeste li pomišljali na povlačenje?" u knjizi *Svjetlo svijeta* (Split, 2010., str. 45): "Kada je opasnost velika, ne smije se pobjeći. Zbog toga to sigurno nije trenutak za povlačenje. Upravo se u takvu trenutku mora ustrajati i izdržati tešku situaciju. To je moje mišljenje. Čovjek može odstupiti u nekome mirnu času ili kada jednostavno više ne može. Ali ne može se pobjeći u opasnosti i reći da to treba učiniti netko drugi. Kada papa dođe do jasne spoznaje da psihički, fizički i duhovno više ne može izvršavati nalog svoje službe, tada ima pravo, a možda i obvezu, odstupiti."

Hvala Ti, Veliki Papa, za službu kojom si podario svijetu lekciju o nerazdruživosti vjere i razuma!

Emilio Marin

Prorektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu

Veleposlanik Republike Hrvatske pri Svetoj Stolici 2004.-2011.